

Osnovna šola Hudinja

VPLIV SPLETNEGA NASILJA NA ODNOSE MED UČENCI NA OSNOVNI
ŠOLI HUDINJA

raziskovalna naloga

Avtorice:

Dalila HUSIĆ, 7. a

Kaja KMECL, 7. a

Nejra OMIĆ, 7. a

Mentor:

Matej ARIH, mag. prof. šp. vzg.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2024

Osnovna šola Hudinja

VPLIV SPLETNEGA NASILJA NA ODNOSE MED UČENCI NA OSNOVNI
ŠOLI HUDINJA
raziskovalna naloga

Avtorice:

Dalila HUSIĆ, 7. a

Kaja KMECL, 7. a

Nejra OMIĆ, 7. a

Mentor:

Matej ARIH, mag. prof. šp. vzg.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2024

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	7
1.1	TEORETIČNA IZHODIŠČA.....	7
1.1.1	Nasilje.....	7
1.1.2	Spletno nasilje.....	8
1.2	RAZISKOVALNI PROBLEM.....	10
1.3	HIPOTEZE.....	10
1.4	IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD.....	10
1.4.1	Metoda dela z literaturo.....	10
1.4.2	Metoda anketiranja.....	11
1.4.3	Metoda obdelave podatkov.....	11
2	OSREDNJI DEL.....	12
2.1	POTEK RAZISKOVALNEGA DELA.....	12
2.2	PREDSTAVITEV REZULTATOV.....	12
2.2.1	Učenci, vključeni v raziskavo.....	12
2.2.2	Kakšna čustva ti vzbuja beseda nasilje?.....	13
2.2.3	Ali si že bil/a kdaj žrtev kakršnekoli vrste nasilja?.....	14
2.2.4	Če je tvoj odgovor da, katero nasilje je to bilo?.....	14
2.2.5	Če bi bil žrtev nasilja, komu bi to najprej zaupal/a?.....	15
2.2.6	Kako rešuješ spore?.....	15
2.2.7	Katere vrste spletnega nasilja poznaš?.....	16
2.2.8	Na katerem družabnem omrežju misliš, da je največ spletnega nasilja?.....	17
2.2.9	Kako misliš, da učenci izvajajo spletno nasilje?.....	18
2.2.10	Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj sprl/a s prijateljem/prijateljico?.....	18
2.2.11	Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj spoprijateljil/a s sošolko ali sošolcem?.....	18
	19	
3	DISKUSIJA.....	20
4	ZAKLJUČEK.....	22
5	SEZNAM LITERATURE.....	24
6	PRILOGE.....	25
6.1	ANKETNI VPRAŠALNIK.....	25

KAZALO SLIK

Slika 1. Učenci, vključeni v raziskavo.....	12
Slika 2. Kakšna čustva ti vzbuja beseda nasilje?.....	13
Slika 3. Ali si že bil/a kdaj žrtev kakršnekoli vrste nasilja?	14
Slika 4. Če je tvoj odgovor da, katero nasilje je to bilo?	14
Slika 5. Če bi bil žrtev nasilja, komu bi to najprej zaupal/a?	15
Slika 6. Kako rešuješ spore?	15
Slika 7. Katere vrste spletnega nasilja poznaš?	16
Slika 8. Na katerem družabnem omrežju misliš, da je največ spletnega nasilja?	17
Slika 9. Kako misliš, da učenci izvajajo spletno nasilje?	18
Slika 10. Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj sprl/a s prijateljem/prijateljico?.....	18
Slika 11. Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj spoprijateljil/a s sošolko ali sošolcem?	19

POVZETEK

Z raziskovalno nalogo smo želeli ugotoviti vpliv spletnega nasilja na odnose med učenci na Osnovni šoli Hudinja. Zanimalo nas je, v kolikšni meri se spletno nasilje med učenci pojavlja in kako le-to vpliva na odnose v razredu, ali se odnosi krhajo ali izboljšujejo. Za preverjanje rezultatov smo uporabili metodo anketiranja in metodo obdelave podatkov. Ugotovili smo, da je bilo spletnega nasilja deležnih 10 % vprašanih učencev in da največ učencev spore rešuje tako, da se pogovorijo s starši. Spletno nasilje na odnose med učenci vpliva negativno, saj se je zaradi njega sprlo 21 % učencev. Hkrati pa so žrtve spletnega nasilja med sabo sklenila nova prijateljstva, takšnih učencev je bilo 18 %.

Ključne besede: spletno nasilje, mladi, odnosi

1 UVOD

1.1 TEORETIČNA IZHODIŠČA

1.1.1 Nasilje

»Nasilje je vedenje, s katerim oseba zlorabi svojo moč, da bi drugo osebo (ali osebe) nadzorovala, ustrahovala, ji škodovala, jo ponižala, razvrednotila, ji vzela moč, si jo podredila, jo izkoristila ali jo uničila.« (Kaj je nasilje?, 2024). Uredniki spletne strani Društva za nenasilno komunikacijo opisujejo, da nasilje izhaja iz neravnovesja moči (fizične ali socialne); da gre pri nasilju za nevarno in škodljivo početje; da ima nasilje negativen vpliv na žrtev, povzročitelja in opazovalce; da nasilje povzročajo le nekatere osebe; da gre pri nasilju za ponavljajoče se vedenje ali hujši enkratni dogodek; da je odgovornost na strani osebe, ki nasilje povzroča ter da je posredovanje pri nasilju nujno – nasilje moramo ustavljati in preprečevati (prav tam).

V današnjem svetu poznamo poleg verbalnega, fizičnega in čustvenega nasilja še ekonomsko nasilje, kjer prihaja do finančnih zlorab in različnih izkoriščanj, socialno nasilje s poudarkom na izključevanju posameznikov in vse pogostejše sistemsko nasilje, kjer prihaja do izključevanja oseb glede na njihovo raso ali spol. Naštete vrste nasilja se pojavljajo povsod v družbi, ker so najstniki posebej ranljiva skupina, ki so pogostokrat žrtve različnih oblik medvrstniškega nasilja, pa se raznolike oblike nasilje vse pogosteje pojavljajo tudi v osnovnih šolah. Johnson (1998) je zapisala, da se ustrahovanje kot vrsta nasilja pojavlja na vsaki šoli. Habbe (2000) je opisal, da je v slovenskih osnovnih šolah žrtev nasilja 16-27 % učencev. Podobne rezultate je pridobil Umičević (2019), ki je navedel, da je bilo v osnovnih šolah celjske regije nasilja deležnih 27 % učencev, 32 % učencev pa nasilje opazi nekajkrat letno.

Pri pojavnosti nasilja so v osnovnih šolah pomembni odnosi med učenci, ki lahko vplivajo na pozitivno okolje za učenje in osebni razvoj. Pri medosebnih odnosih je pomembno, da učenci drug drugega spoštujejo, med sabo sodelujejo in da razumejo občutke in izkušnje drugih učencev.

Ne glede na to, kako pozitivni so odnosi med učenci, bo med njimi prej ko slej prišlo do konfliktov. Konflikti so v družbi neizogibni, vendar jih ni potrebno preprečevati. Namen konfliktov, ki jih ne moremo enačiti z nasiljem, je uskladiti nasprotujoče si interese, hkrati pa

lahko imajo konflikti tudi pozitiven vpliv na odnos – ugodno razrešen konflikt lahko odnos poglobi. Namen nasilnega dejanja je na drugi strani osebo nadzorovati, jo ponižati, prestrašiti in ji zavedno ali nezavedno škodovati (Kaj je nasilje?, 2024), kar se velikokrat doseže s prej naštetimi vrstami nasilja.

1.1.2 Spletno nasilje

Spletno nasilje se dogaja s pomočjo oziroma prek interneta in digitalnih naprav, njegov vpliv pa se širi tudi v fizičnem svetu in ima zato zelo oprijemljive fizične, socialne, psihične in čustvene posledice za žrtev in tiste, ki so nasilju priča, ga povzročajo ali pri njem sodelujejo (Car idr., 2024).

Med najstniki se najpogosteje izvaja kot spletno ustrahovanje, spletno trpinčenje ali spletno nadlegovanje, skupaj to z angleško besedo imenujemo »cyberbullying« (Spletno nasilje, 2024).

V današnjih časih veliko otrok že uporablja socialna omrežja, vendar se po večini ne zavedajo pasti, ki se skrivajo na internetu. Prav tako se ne zavedajo, kaj objavijo na splet oziroma kakšne posledice lahko to prinaša (npr. s tem škodijo drugemu). Žrtev spletnega nasilja pa so večkrat dekleta (Požin in Čeperlin, 2018). Prav tako se morajo mladi zavedati, da je lahko njihovo komentiranje ali katerakoli druga vrsta izražanja mnenj na neprimeren način kaznivo dejanje.

Strokovnjaki spletne točke osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje (Spletno nasilje, 2024) so opisali nekaj oblik spletnega nasilja:

- **žaljiva sporočila** – pisanje žaljivih sporočil na javnih objavah ali v neposrednih sporočilih;
- **ustvarjanje sovražnih skupin** – širjenje sovraštva proti posamezniku;
- **lažni profili** – ustvarjanje lažnih profilov žrtve in objavljanje vsebin, ki to osebo ponižujejo;
- **deljenje in izsiljevanje z intimnimi posnetki** – izmenjevanje tujih fotografij ali posnetkov drugih ali grožnje o objavi;
- **žaljivi memi** – ustvarjanje memov z namenom žaljenja, posmehovanja in poniževanja;
- **grooming** – navezovanje stikov z otroki z namenom spolne zlorabe;

- **zalezovanje** – spletno zalezovanje prek družbenih omrežij, ki se lahko razvije tudi v fizično;
- **trolanje** – objavljanje žaljivih in sovražnih sporočil v spletnih klepetih z namenom provociranja;
- **grožnje** – grožnje preko sporočil ali javnih objav, v skrajnem primeru tudi s smrtjo;
- **doxing** – razkrivanje osebnih podatkov o žrtvi brez njenega dovoljenja;
- **spletni izzivi** – izzivi, ki zahtevajo ponižujoče ali nevarno početje z objavo posnetka na spletu;
- **happy slapping** – objavljanje posnetkov nasilja, kjer je žrtev napadena, drugi pa napad snemajo in ga objavijo na spletnih straneh;
- **pošiljanje nasilnih ali grozljivih fotografij in videoposnetkov** – prizori nasilja in drugi strašljivi prizori lahko imajo posledice v obliki nočnih mor in strahu;
- **kraja gesel** – pridobitev gesla žrtve brez njene vednosti.

Car idr. (2024) so zapisali, da je do leta 2018 v osnovnih šolah po Sloveniji spletno nadlegovanje doživelo 53 % osnovnošolcev, v srednjih šolah pa že 60 %. Avtorji so opisali tudi hude čustvene, fizične in psihosocialne posledice, ki jih lahko doživijo žrtve spletnega nasilja. Posledice žrtev so lahko kratkotrajne ali dolgotrajne, in sicer zmanjšana samozavest, obremenjenost, zaskrbljenost, jeza, strah, tesnoba, stiska, stres, občutki krivde in sramu, občutki osamljenosti, izločenosti, telesne težave, slabšanje učnega uspeha, težave z duševnim zdravjem, samopoškodbe in celo samomor.

Če mladi postanejo žrtev spletnega nasilja, je potrebno pravilno ukrepati. Strokovnjaki spletne platforme Safe.si so na letaku Spletno nasilje med vrstniki? (2024) zapisali nekaj glavnih nasvetov pri reševanju težav s spletnim nasiljem:

- odločno in mirno postavi svoje meje,
- zahtevaj umik ali izbris neprimerne slike,
- izpovej se odrasli osebi, ki ji zaupaš,
- poišči podporo pri prijateljih,
- ne odzivaj se, ko si jezen ali razburjen,
- za nasvet in podporo se lahko obrneš na Tom telefon (116 111),

- ne vračaj z nasiljem,
- prijavi omrežju ali aplikaciji, kjer se nasilje dogaja,
- naredi zaslonske slike,
- neznanim osebam ne odgovarjaj, ampak jih blokiraj (še prej pa shrani dokaze).

1.2 RAZISKOVALNI PROBLEM

Zanimalo nas je, kakšen vpliv ima spletno nasilje na odnose med učenci na Osnovni šoli Hudinja. Zastavili smo si naslednja vprašanja:

- Ali so učenci že kdaj bili žrtve nasilja?
- Katere oblike spletnega nasilja učenci poznajo?
- Na katerem družabnem omrežju se pojavlja največ spletnega nasilja?
- Ali lahko spletno nasilje na odnose med učenci vpliva pozitivno?

1.3 HIPOTEZE

Na začetku raziskovanja smo postavili sledeče hipoteze:

- Več kot 20 % učencev je (bilo) žrtev spletnega nasilja.
- Večina učencev spore rešuje z nasiljem in ne s pogovorom.
- Zaradi spletnega nasilja se je sprlo več kot 25 % učencev.
- Zaradi spletnega nasilja se je spoprijateljilo manj kot 10 % učencev.

1.4 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

1.4.1 Metoda dela z literaturo

Pri izdelovanju raziskovalne naloge smo si pomagali s pregledovanjem literature, pri katerem smo spoznali osnovne pojme raziskovane teme. Literaturo smo iskali v knjižnih virih in na

internetnih straneh s spletnim brskalnikom Google Chrome, v katerega smo vpisovali ključne besede.

1.4.2 Metoda anketiranja

Pri raziskovanju smo uporabili metodo anketiranja. Odgovore na zastavljena vprašanja smo pridobili z anketnim vprašalnikom, ki smo ga razdelili med učence Osnovne šole Hudinja od 4. do 9. razreda. Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz vprašanj odprtega in zaprtega tipa, odgovori pa so predstavljali glavni vir informacij za raziskovalno nalogo.

1.4.3 Metoda obdelave podatkov

Podatke, ki smo jih zbrali z anketnimi vprašalniki, smo pregledali, prešteli dobljene odgovore in na podlagi le-teh v programu Microsoft Office Word in Microsoft Office Excel izdelali grafikone.

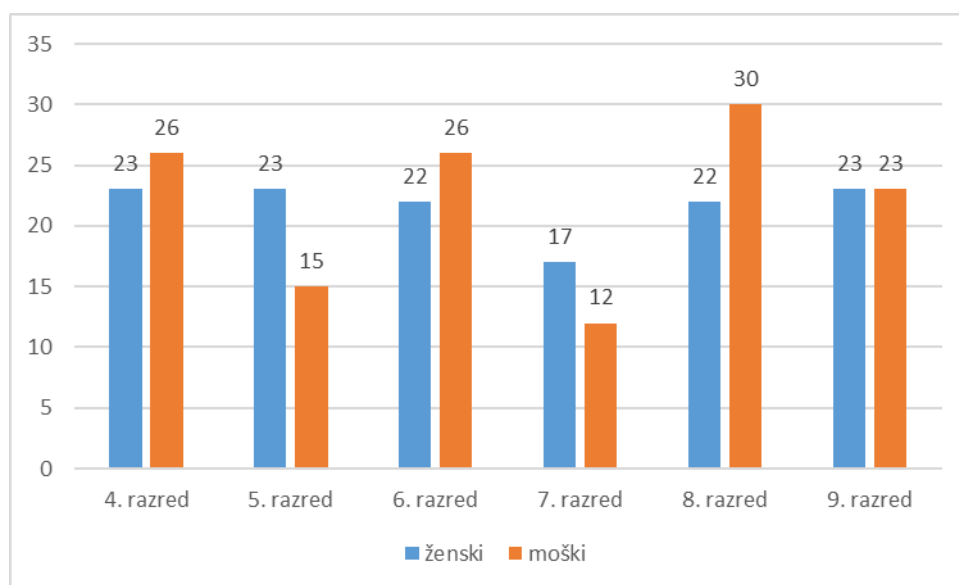
2 OSREDNJI DEL

2.1 POTEK RAZISKOVALNEGA DELA

Po pregledu literature smo glede na postavljena vprašanja in hipoteze sestavili anketni vprašalnik. Razdelili smo ga med 15 oddelkov od 4. do 9. razreda. Po prejemu rešenih anketnih vprašalnikov smo odgovore prešteli, se o njih pogovorili in jih z grafikoni predstavili v osrednjem delu raziskovalne naloge.

2.2 PREDSTAVITEV REZULTATOV

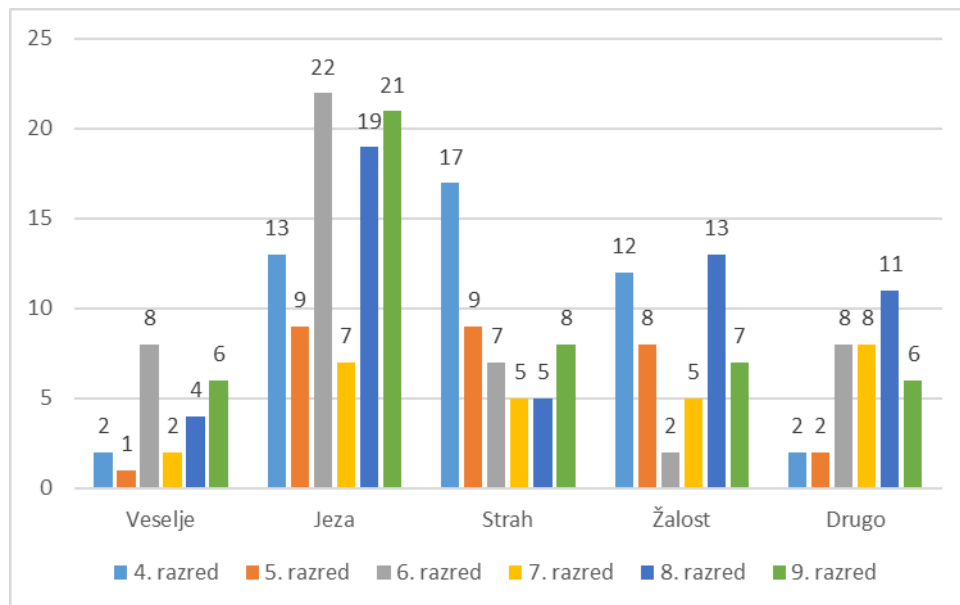
2.2.1 Učenci, vključeni v raziskavo

Slika 1. Učenci, vključeni v raziskavo.

Na Sliki 1 je prikazano število in spol učencev, ki so bili vključeni v raziskavo. Sodelovalo je skupno 262 učencev, od tega 130 deklic in 132 dečkov.

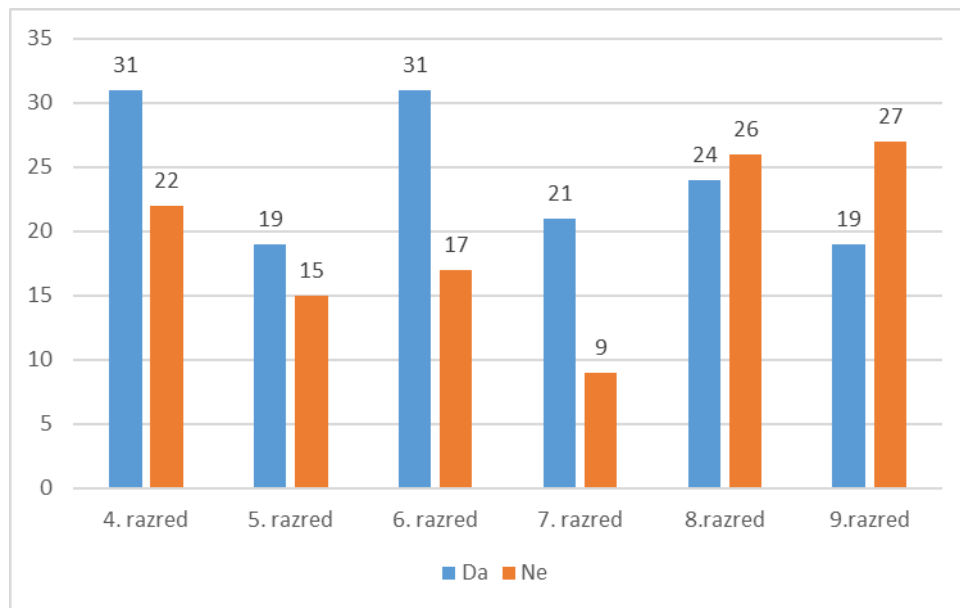
2.2.2 Kakšna čustva ti vzbuja beseda nasilje?

Slika 2. Kakšna čustva ti vzbuja beseda nasilje?

Na Sliki 2 je prikazano, kakšna čustva učencem vzbuja beseda »nasilje«. Največ učencem (37 %) beseda nasilje vzbuja jezo. Zaskrbljujoč je podatek, da 23 učencem beseda »nasilje« vzbuja veselje. Sicer obstaja možnost, da so se pri reševanju anket norčevali, v nasprotnem primeru pa bi bilo dobro v vseh razredih opraviti pogovor o dojetanju nasilja.

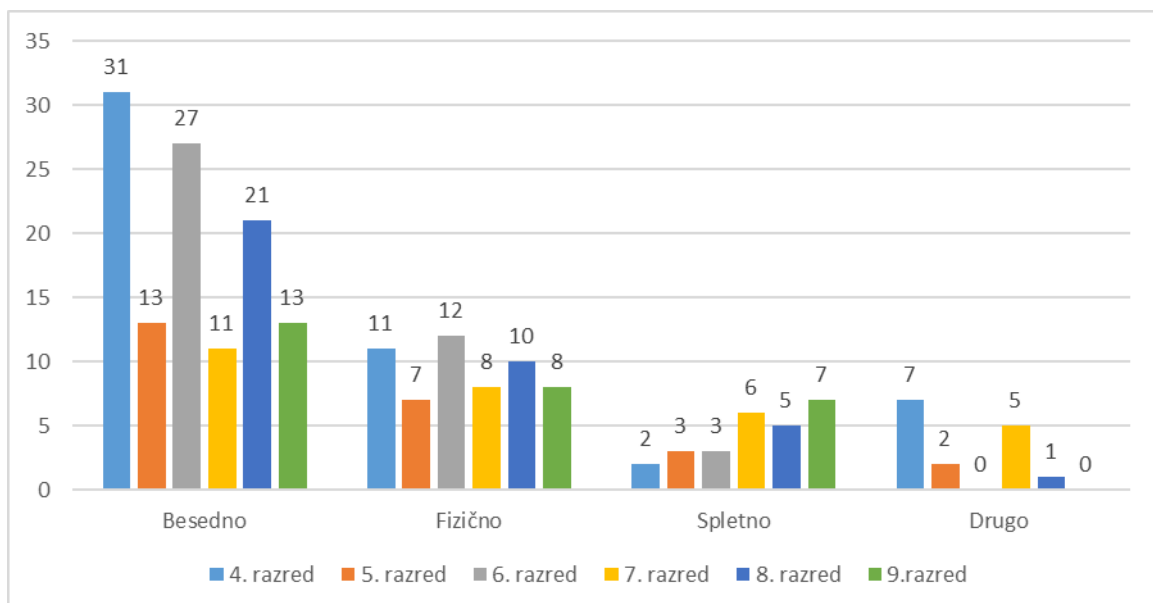
2.2.3 Ali si že bil/a kdaj žrtev kakršnekoli vrste nasilja?

Slika 3. Ali si že bil/a kdaj žrtev kakršnekoli vrste nasilja?

Na Sliki 3 je prikazano, da je kar 145 učencev (55 %) že bilo deležnih ene izmed vrst nasilja. Največ takšnih učencev je v 4. in 6. razredu.

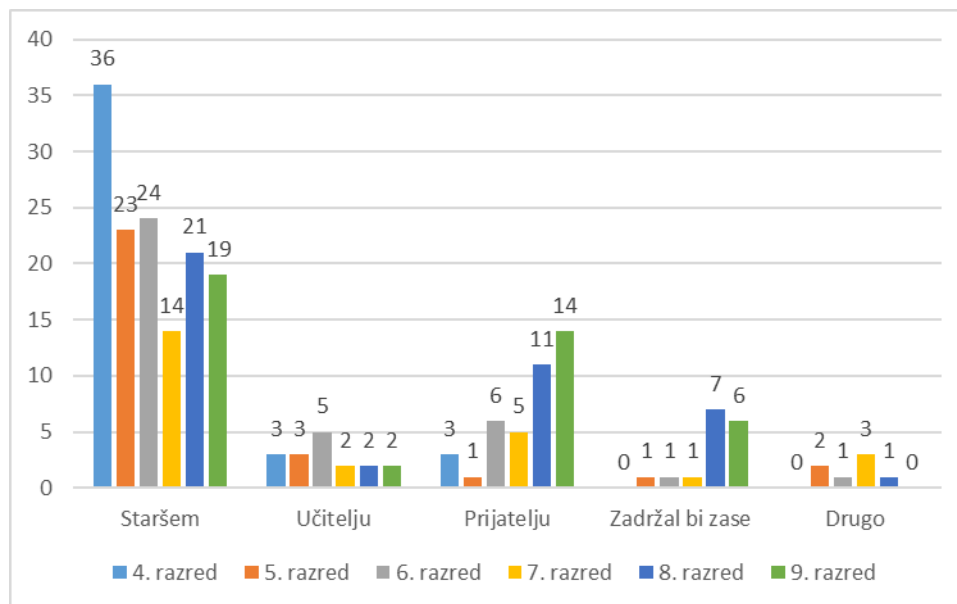
2.2.4 Če je tvoj odgovor da, katero nasilje je to bilo?

Slika 4. Če je tvoj odgovor da, katero nasilje je to bilo?

Na Sliki 4 je prikazano, koliko učencev je doživelo različne vrste nasilja. Največ učencev (116) je že doživelo besedno nasilje. Spletno nasilje je doživelo 26 učencev (10 %).

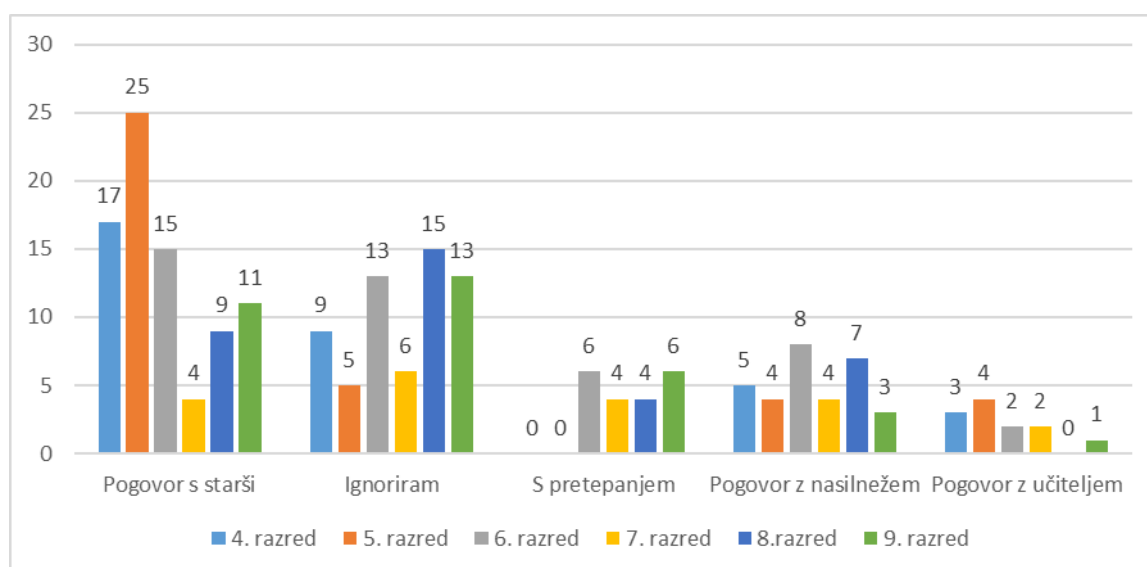
2.2.5 Če bi bil žrtev nasilja, komu bi to najprej zaupal/a?

Slika 5. Če bi bil žrtev nasilja, komu bi to najprej zaupal/a?

Na Sliki 5 je prikazano, komu bi učenci najprej zaupali v primeru, da bi bili žrtve nasilja. 52 % učencev bi težave najprej zaupalo staršem, 15 % pa prijatelju ali prijateljici.

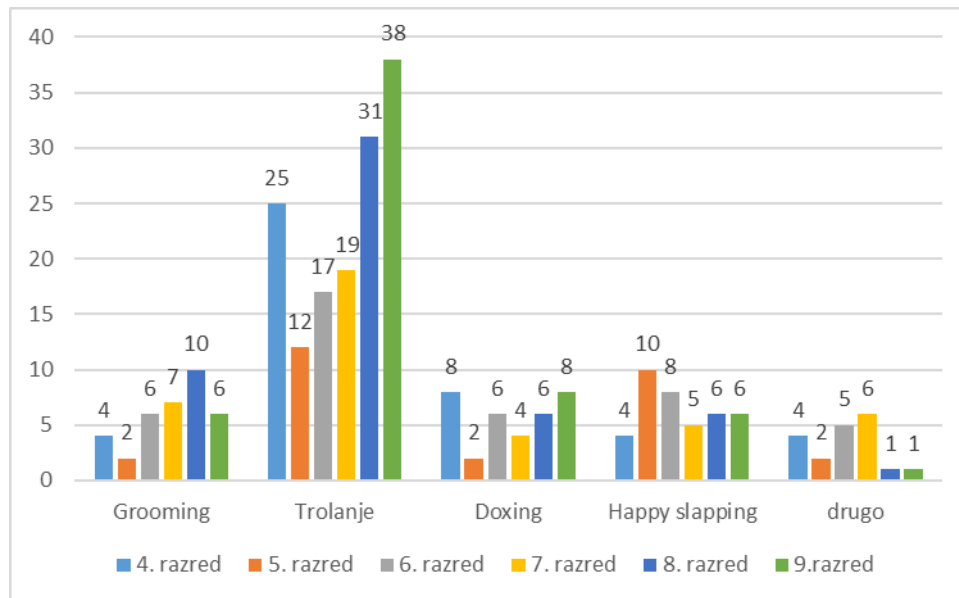
2.2.6 Kako rešuješ spore?

Slika 6. Kako rešuješ spore?

Na Sliki 6 je prikazano, kako učenci rešujejo spore. Največ učencev (31 %) spore rešuje tako, da se pogovori s starši. 23 % učencev spore rešuje tako, da nasilneža ignorira.

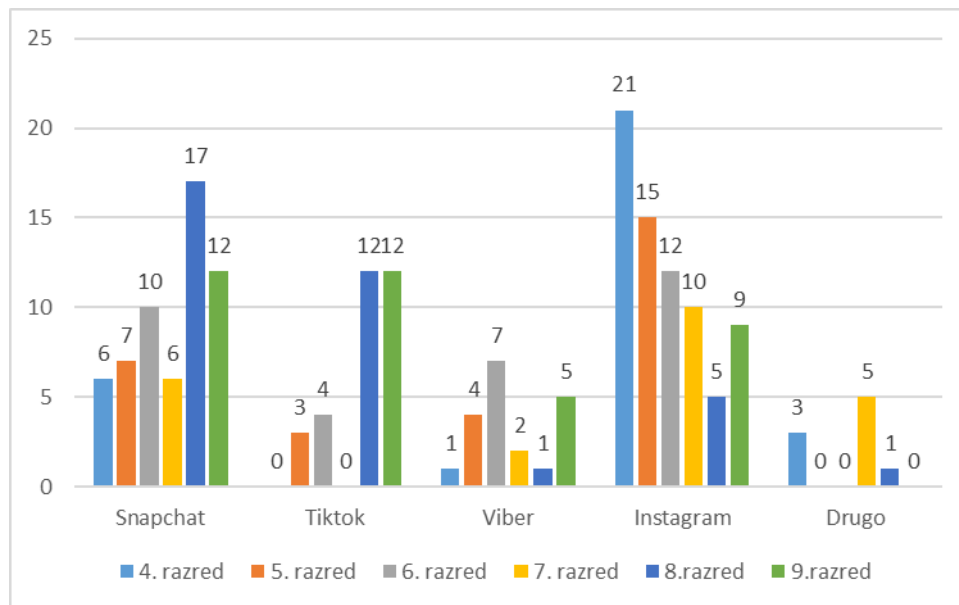
2.2.7 Katere vrste spletnega nasilja poznaš?

Slika 7. Katere vrste spletnega nasilja poznaš?

Na Sliki 7 je prikazano, katere vrste spletnega nasilja poznajo učenci. Največ učencev (54 %) pozna trolanje, najmanj znana vrsta spletnega nasilja med učenci pa je doxing. Pri tem vprašanju je treba poudariti, da učenci morda ne poznajo vseh vrst spletnega nasilja. Lahko se zgodi, da so žrtve ali povzročitelji nasilja, pa tega sploh ne vedo. Za natančnejše odgovore pri tem vprašanju, bi bilo dobro učencem razložiti posamezne vrste nasilja.

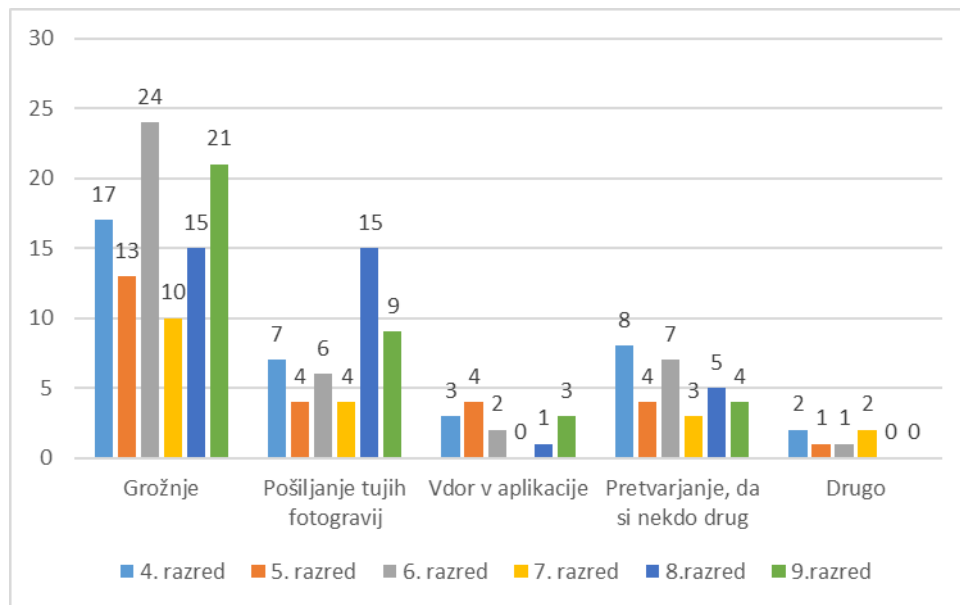
2.2.8 Na katerem družabnem omrežju misliš, da je največ spletnega nasilja?

Slika 8. Na katerem družabnem omrežju misliš, da je največ spletnega nasilja?

Na Sliki 8 so prikazana družabna omrežja, za katera učenci menijo, da se na njih pojavlja največ spletnega nasilja. Po mnenju učencev (27 %) je največ spletnega nasilja na omrežju Instagram, najmanj pa na omrežju Viber. Pri tem je potrebno upoštevati možnost, da vse učenci ne uporabljajo vseh aplikacij, zato odgovori ne kažejo povsem realnega odgovora, na katerem omrežju se dogaja največ spletnega nasilja. Za natančnejše odgovore bi bilo potrebno postaviti dodatno vprašanje, katere aplikacije učenci uporabljajo.

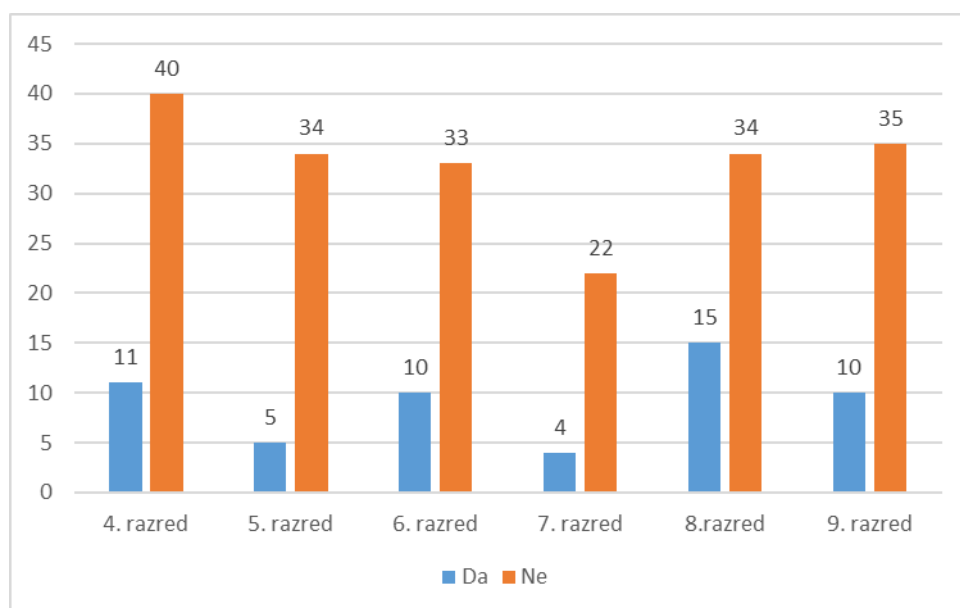
2.2.9 Kako misliš, da učenci izvajajo spletno nasilje?

Slika 9. Kako misliš, da učenci izvajajo spletno nasilje?

Na Sliki 9 so prikazani načini izvajanja spletnega nasilja, za katera učenci menijo, da so najpogosteje uporabljena. Po mnenju učencev (38 %) se največ spletnega nasilja izvaja preko groženj. Na drugem mestu po pogostosti (17 %) pa je pošiljanje tujih fotografij.

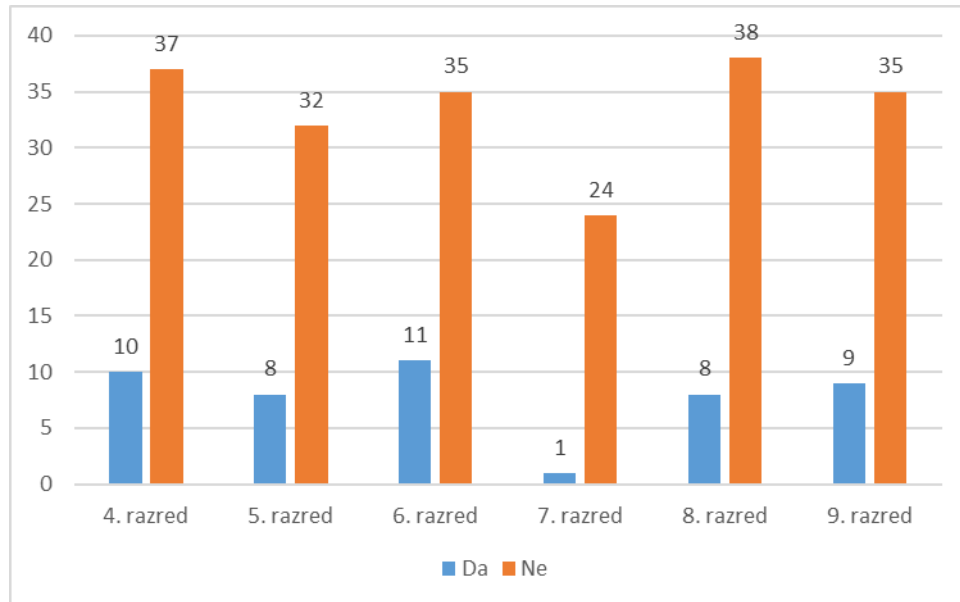
2.2.10 Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj sprl/a s prijateljem/prijateljico?

Slika 10. Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj sprl/a s prijateljem/prijateljico?

Na Sliki 10 je prikazano število učencev, ki so se zaradi spletnega nasilja že kdaj sprli s prijateljem ali prijateljico. Takšnih učencev je 55, kar predstavlja 21 % vseh vprašanih.

2.2.11 Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj spoprijateljil/a s sošolko ali sošolcem?

Slika 11. Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj spoprijateljil/a s sošolko ali sošolcem?

Na Sliki 11 je prikazano število učencev, ki so se zaradi spletnega nasilja že kdaj spoprijateljili s sošolko ali sošolcem. Takšnih učencev je 47, kar predstavlja 18 % vseh vprašanih.

3 DISKUSIJA

Z raziskovalno nalogo smo želeli ugotoviti, kakšen vpliv ima spletno nasilje na odnose med učenci na Osnovni šoli Hudinja. Ob tem nas je zanimalo, ali se odnosi krhajo ali izboljšujejo (npr. pri skupnem reševanju težav). Postavili smo štiri hipoteze, ki smo jih z raziskavo potrdili ali ovrgli.

HIPOTEZA 1: Več kot 20 % učencev je (že bilo) žrtev spletnega nasilja.

Hipotezo 1 moramo ovreči, saj je bilo spletnega nasilja deležnih 26 učencev, kar predstavlja 10 % vseh vprašanih. Ugotovimo lahko, da je med učenci največ besednega nasilja, spletno nasilje pa skozi razrede narašča (v 4. razredu dva primera, v 9. razredu devet primerov). Vsi učenci verjetno niti ne poznajo vseh vrst spletnega nasilja, morda je kdo žrtev česa, za kar sploh ne ve, da je tudi nasilje.

HIPOTEZA 2: Večina učencev spore rešuje z nasiljem in ne s pogovorom.

Hipotezo 2 moramo ovreči, saj največ učencev (31 %) spore rešuje s pogovorom s starši. S pretepanjem spore rešuje le 8 % učencev. Z nasilnežem pogovore rešuje kar 7 % učencev več od tistih, ki spore rešujejo s pogovorom z učiteljem. Ugotovimo lahko, da je reševanje sporov s pretepanjem najmanj priljubljeno in da se učenci zavedajo pomena pogovora. Še vedno pa obstaja nekaj učencev, ki ne zaupajo nikomur. Takšni učenci lahko pomoč poiščejo tudi anonimno na spletni stran Safe.si ali preko brezplačnega telefona za otroke in mladostnike Tom telefon na številki 116 111.

HIPOTEZA 3: Zaradi spletnega nasilja se je sprlo več kot 25 % učencev.

Hipotezo 3 moramo ovreči, saj se je zaradi spletnega nasilja sprlo 55 učencev, kar predstavlja 21 % vseh vprašanih. Ugotovimo lahko, da je spletno nasilje prisotno v vseh šestih obravnavanih razredih, saj je v vseh razredih prišlo do sporov med učenci. Največji delež sporov med učenci je viden v 8. razredih.

HIPOTEZA 4: Zaradi spletnega nasilja se je spoprijateljilo manj kot 10 % učencev.

Hipotezo 4 moramo ovreči, saj se je zaradi spletnega nasilja spoprijateljilo 47 učencev, kar predstavlja 18 % vseh vprašanih. Razloge lahko iščemo v odprti komunikaciji med učenci (deljenje lastne izkušnje s spletnim nasiljem) ali celo v podobnih izkušnjah – morda težave z istim povzročiteljem nasilja.

4 ZAKLJUČEK

Trenutno obstaja veliko vrst spletnega nasilja, nekatere od njih pa so v družbi tako pogoste, da se mladi velikokrat ne zavedajo, da izvajajo ali da so zgolj priča spletnemu nasilju. Mlade uporabnike spletnih omrežij je potrebno podučiti, da naj nikoli ne delijo tujih fotografij ali pišejo neprimerne komentarje, saj lahko njihov »hec« nevede vodi v veliko stisko drugih oseb. Vse vrste spletnega nasilja pa vplivajo na odnose med vrstniki.

Na Osnovni šoli Hudinja je vsaj 10 % vprašanih učencev že bilo žrtev spletnega nasilja, ki ima navadno negativne posledice tako za žrtev, povzročitelja kot tudi za opazovalce. Na tem mestu je treba poudariti, da ne vemo, če so vsi, ki so bili kdaj žrtev spletnega nasilja, to potrdili v anketi, saj je mogoče nekaj najstnikov prestrašenih in o nasilju še ne želijo govoriti. 55 učencev (21 %) se je zaradi vpletenosti v spletno nasilje med sabo že sprlo, kar negativno vpliva na celotno klimo v razredu in šoli. Pomembno je, da se mladi naučijo reševati težave s pogovorom. Z anketo smo ugotovili, da največ učencev (31 %) spore rešuje na način, da se o težavah pogovorijo s starši. Glede na zapis Juula (2010), ki je v knjigi Družine z najstniki – ko vzgoja odpove zapisal, da ima veliko družin težave s komunikacijo, je naša ugotovitev spodbudna, saj lahko s pogovorom z zaupanja vredno odraslo osebo, mladi lažje prebrodijo svoje težave.

Z rezultati ankete smo ugotovili tudi, da se je kar 47 učencev (18 %) zaradi vpletenosti v spletno nasilje med sabo spoprijateljilo. Sklepamo lahko, da si znajo učenci med sabo zaupati, si pomagati in v težkih situacijah najti/ponuditi oporo drug drugemu. Če se učenci povezujejo v skupine, so močnejši in lahko na ta način s svojimi neprijetnimi izkušnjami z nasiljem druge učence osveščajo in opozarjajo na nevarnosti spletnega nasilja.

Vsekakor je dobro, da se mladi seznanijo z načini, kako se zaščititi pred spletnim nasiljem in tako zmanjšati možnost, da prav oni postanejo njegova žrtev. Prav tako je pomembno, da mlade naučimo, kje najti pomembne informacije za zaščito ali ukrepanje ob pojavu spletnega nasilja. Nekateri izmed najbolj obiskanih uradnih strani za reševanje težav zaradi spletnega nasilja so Safe.si, Tom telefon in Spletno oko.

Pred spletnim nasiljem se lahko zaščitiš tako, da si ustvariš močna gesla in jih ne deliš z nikomer; da zaklepaš telefon in druge digitalne naprave; da izbiraš, koga dodajaš za prijatelja;

da poskrbiš za nastavitve zasebnosti na omrežjih (kdo lahko vidi vsebine, ki jih objavljaš); da se seznaš, kako prijaviš nadlegovanje; da ne objavljaš svoje telefonske številke ali naslova elektronske pošte javno na spletu; da premisliš, komu zaupaš na internetu; da se zavedaš, da je zlahka narediti zaslonske slike pogovorov ali posneti video pogovor; da premisliš, kaj o sebi objavljaš na spletu; da preveriš, kaj drugi o tebi objavljajo na spletu; da se ne pustiš slikati ali snemati v vsaki situaciji in da se prepričaš, komu zaupaš in pošlješ svojo fotografijo – kar enkrat pošlješ, je izven tvojega nadzora. Vsekakor pa je pomembno zavedanje mladih, da se spletno nasilje lahko zgodi komurkoli, čeprav upoštevajo vse nasvete za zaščito. Pri tem pa nasilje ni njihova krivda, odgovornost je namreč na strani tistega, ki nasilje povzroča, zato se mladim ni treba počutiti krivo in osramočeno (Spletno nasilje med vrstniki?, 2024).

V nadaljnjem raziskovanju bi lahko podrobneje raziskali na kakšen način so bili mladi deležni spletnega nasilja in nato posebej opozarjali šolsko skupnost pred pastmi točno določene vrste spletnega nasilja.

5 SEZNAM LITERATURE

Car, S., Kračan, B., Lesjak, B., Mezinec, N., Motl, A., Petek, A., ... Zemljič, I. (2024). *Spletno nasilje: prepoznavanje, obvladovanje in ukrepanje*. Univerza v Ljubljani: Fakulteta za družbene vede.

Čeperlin, N. in Požin, U. (2018). *Nasilje na socialnih omrežjih*. Osnovna šola Vojnik.

Habbe, J. (2000). *Nasilje in varnost otrok v šolah : nasveti za ravnatelje, učitelje, starše in vse, ki skrbijo za varnost v osnovnih in srednjih šolah*. Ljubljana : Lisac & Lisac.

Johnson, J. (1998). *Ustrahovalci in nasilneži*. Ljubljana: DZS.

Juul, J. (2010). *Družine z najstniki – ko vzgoja odpove*. Ljubljana: Didakta.

Kaj je nasilje?. (29. 2. 2024). Društvo za nenasilno komunikacijo. Pridobljeno s <https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/kaj-je-nasilje.html>

Spletno nasilje. (29. 2. 2024). Pridobljeno s <https://safe.si/nasveti/spletno-in-mobilno-trpincenje/spletno-nasilje>

Spletno nasilje med vrstniki?. (29. 2. 2024). Pridobljeno s [https://safe.si/sites/default/files/letak - spletno nasilje.pdf](https://safe.si/sites/default/files/letak_-_spletno_nasilje.pdf)

Umičević, Ž. L. (2019). *Nasilje med učenci v osnovni šoli*. III. Osnovna šola Celje.

6 PRILOGE

6.1 ANKETNI VPRAŠALNIK

1. Obkroži svoj spol.

a) ženski b) moški

2. Kateri razred obiskuješ?

4. 5. 6. 7. 8. 9.

3. Kakšna čustva ti vzbuja beseda nasilje?

a) veselje b) jeza c) strah d) žalost e) drugo: _____

4. Ali si že bil/a kdaj žrtev kakršnekoli vrste nasilja?

DA NE

Če je tvoj odgovor da, katero nasilje je to bilo? (Možnih je več odgovorov.)

a) besedno b) fizično c) spletno d) drugo: _____

5. Če bi bil/a žrtev nasilja, komu bi to najprej zaupal/a?

a) staršem b) učitelju c) prijatelju d) zadržal bi zase e) drugo: _____

6. Kako rešuješ spore?

Pogovorim se s starši

ignoriram

s pretepanjem

pogovorim se z nasilnežem

pogovorim se z učiteljem

drugo: _____

7. Katere vrste spletnega nasilja poznaš ? (Možnih je več odgovorov.)

a) grooming b) trolanje c) doxing d) happy slapping e)

drugo: _____

8. Na katerem družabnem omrežju misliš, da je največ spletnega nasilja?

a) Snapchat b) Viber c) Instagram d) TikTok e) drugo: _____

9. Kako misliš, da učenci izvajajo spletno nasilje?

grožnje

pošiljanje tujih fotografij

vdor v aplikacije

pretvarjanje, da si nekdo drug

drugo: _____

10. Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj sprl/a s prijateljem/prijateljico?

DA

NE

11. Ali si se zaradi spletnega nasilja že kdaj spoprijateljil/a s sošolcem ali sošolko? (Primer: pogovor dveh žrtev spletnega nasilja ju poveže v prijateljstvo.)

DA

NE

Mentor MATEJ ARIH v skladu z 20. členom Pravilnika o organizaciji mladinske raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom Vpliv spletnega nasilja na odnose med učenci na Osnovni šoli Hudinja, katere avtorice so Dalila Husić, Kaja Kmecl in Nejra Omić:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, _____

žig šole

Podpis mentorja

Podpis odgovorne osebe

*

POJASNILO

V skladu z 20. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja (-ice) in odgovorne osebe šole vključiti v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja (-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor (-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.